
Art Bizantí - Paisos catalans

Autor:

Data de publicació: 20-07-2025

bizantí del segle VI a l'Europa occidental, especialment a les regions que van des de Múrcia fins a Niça, presenta un mosaic complex de presència directa, influència cultural i hibridació amb estils locals. A continuació, s'amplia l'anàlisi amb més detalls sobre el context històric, les característiques artístiques i els jaciments més rellevants.

Art Bizantí al segle VI a l'Europa Occidental: Presència, Influència i Monuments

L'art bizantí del segle VI a l'Europa occidental, especialment a les regions que van des de Múrcia fins a Niça, presenta un mosaic complex de presència directa, influència cultural i hibridació amb estils locals. A continuació, s'amplia l'anàlisi amb més detalls sobre el context històric, les característiques artístiques i els jaciments més rellevants.

1. Context Històric: Bizanci a Occident al segle VI

L'Imperi Romà d'Orient (Bizanci) va expandir el seu poder durant el regnat de Justinià I (527–565), intentant recuperar territoris perduts de l'antic Imperi Romà d'Occident. Aquesta expansió va incloure:

La conquesta del sud de la Península Ibèrica (552–624), formant la Província Bizantina d'Espanya (Spania), amb capital a Cartagena (Carthago Spartaria).

El domini de parts d'Itàlia, el nord d'Àfrica i zones costaneres de la Gàl·lia, tot i que la presència a la Provença i Occitània va ser més efímera.

Tanmateix, a regions com Catalunya, Septimània i la Provença, el poder era majoritàriament en mans dels visigots i francs, de manera que la influència bizantina es va donar més a través del comerç, l'art i l'arquitectura religiosa que no pas per una presència política directa.

2. Característiques de l'Art Bizantí del segle VI

L'art bizantí d'aquesta època es caracteritzava per:

? Arquitectura: Pla centralitzat en esglésies (inspirat en Santa Sofia de Constantinoble), ús de cúpules i absis semicirculars.

? Mosaics i iconografia: Representacions religioses amb estil hieràtic i daurat.

? Escultura: Relleus en marbre i iveris (com el Ivori Barberini).

? Fortificacions: Torres i muralles adaptades a les guerres de l'època.

A l'Europa occidental, aquests elements es van barrejar amb l'art paleocristià i visigot, donant lloc a obres híbrides.

3. Jaciments Clau amb Influència Bizantina Catalunya, Rosselló, Cerdanya i Conflent

Frontal de Santa Maria d'Orellà (Conflent): Pintura sobre taula atribuïda al Magister Alexander, amb forta influència bizantina en la iconografia i tècnica.

Frontal de Sant Andreu de Baltarga (Cerdanya): Obra del mateix taller, amb elements bizantins adaptats a l'estil llatí.

Baldaqú perdut de Sant Martí de Canigó (Conflent): Conegut per miniatures, mostra una estètica bizantinitzant.

Frontal de Sant Genís de Fontanes (Rosselló): Tot i que desaparegut, es conserva un dibuix que revela el seu estil bizantí.

Conjunt de les Esglésies de Terrassa (Sant Pere, Sant Miquel, Santa Maria)

Originàriament del segle V-VI, amb reformes visigodes i romàniques.

Baptisteris octogonals (inspirat en models bizantins).

Sant Cugat del Vallès

Església del segle VI amb planta basilical senzilla.

I. Península Ibèrica (Província Bizantina de Spania i Zona Visigoda)
Múrcia i Andalusia

Cartagena (Carthago Spartaria)

Capital de la província bizantina.

Restes de muralles bizantines (reforçades sobre les romanes).

Jaciment de la basílica bizantina del Molinete (possible seu episcopal).

Ceràmica i monedes amb símbols imperials.

Tolmo de Minateda (Hellín, Albacete)

Ciutat visigot-bizantina amb una basílica del segle VI-VII.

Planta de tres naus amb absis, similar als models orientals.

Basílica de Algezares (Múrcia)

Possible seu episcopal, amb elements paleocristians i influència bizantina.

II. Sud de França (Provença i Occitània)

Aquesta zona no va estar sota domini bizantí directe, però hi havia intercanvis culturals:

Cripta de Saint-Victor (Marsella)

Necròpolis paleocristiana amb sarcòfags influenciats per l'art romà d'Orient.

Baptisteris de Fréjus, Riez i Aix-en-Provence

Estructures del segle V-VI amb planta central (influència oriental).

Possible influència de models bizantins en la primera etapa.

4. Conclusió: Bizanci com a Influència, no com a Presència Massiva

A Múrcia i Cartagena, hi ha restes arqueològiques d'arquitectura militar i religiosa bizantina.

A Catalunya i el sud de França, l'art és principalment paleocristià i visigot, però amb trets com els baptisteris octogonals o els mosaics que mostren contacte directe amb Bizanci.

Els bizantins van deixar més influència que monuments d'empeus, ja que molts edificis van ser destruïts o reutilitzats pels visigots i els francs.

En resum, l'art bizantí del segle VI a aquesta regió es manifesta més en fragments arqueològics i influències estilístiques que no pas en grans monuments conservats. Tot i això, jaciments com Cartagena, Tolmo de Minateda i les esglésies de Terrassa són testimonis clau d'aquesta època de transició entre l'antiguitat tardana i l'edat mitjana.